

sund, et tedda selle modo peäle seada, kuida ristira-
hwa wägge teame ollewad. On temma ka omma
rahwa parrema õppetuse eest mureselikult hoolt kand-
mas, isfiarranis nende eest, kes maddala seisuse inni-
mesed on, ja rānga ābbausso orjuse ja temma raske
ikke al ohkawad: agga saab se asji pahjogi aega wõtma,
ja mõnda wastust nende usso ja ussoõppetuse polest
leidma; sest seepse ongi, mis neid pimmeduses ja
rummaluses hoiab: kui sedda polleks, jubba siis Tur-
gid jo ammusikli harritud ja targemad olleksid.

Memmad on Mahometi usku. Sesamma Ma-
homet, üks walleprohwet, toufis 622 aastat pārrast
Kristuse tullemist Arabia-maal õppetama. Kulutas,
et ta Jummalast lākkitud, keige mailmale õiget us-
soõppetust jaggama, ja õiget usku maa peal kindlaks
sajama. Utles Mosest ja Jesust ennese eelkāijad ol-
lewad, kes Jummalast kōl lākkitud, ja temma wai-
must jubhatud, mõnda head õppetand ja kulutand;
agga, et nende õppetus, kui ettevalmistamise sanna,
polik asji olnud, ja Jummal tedda, Mahometi, et
aeg tās sanud, omma armo nou jārele illesārta-
tand; temmale omma waimu jagganud, et temma
usk ja õppetus üks ja ainus maa peal piddi ollema;

ning et Jummal tedda omma kōigelāhhemaks teeriks
nimmetand, ja keigesuremaks prohwetiks tõstnud; ja
temmale kāsku andnud, keik, kes tedda ei tahha us-
kuda, mõega ja tullega ārrahukkata, et Jummalariik,
mis üks ja ainus uskikudest loogitud, Mahometi
ja temma järgmiste periseks mailma otsani piddi jāma.

Langes siis rahwast keigilt poolt temma jure kōkko,
kellega kui wāggew sõddija ja sure wāe wallitseja,
keigerikkamad Asia-maad ja wallad ennese alla wōitis;
neid risus ja rōwis. Sedda hirmsat hukkamise tōed
ütles ennast, kui Jummal lāhhem tener ja keigesu-
tem prohwet, Jummal kāsso peale teggewad.

Lāks siis temma usk ja õppetus peagi laiali, ja
on pool-Asia, keik Egiptuse ja muist Ahwrika-ma
sedda ommaks wōtnud, ning on ka Wennerigis, Krim-
mas, Kasani ja Drenburgi kubbernemangudes, ja ma-
jal pahjogi Mahometi ussulisi. Drenburgi linnas pe-
takse meie wallitsuse kulloga Suurkol, kuhhu need
õppima lāhhewad, kes nende usso õppetajaks iggatse-
wad sada; nendasammoti, kuida meiegi nored mehhed
Tartu Surekoli peal õppimas kāiwad.

On sesamma Mahomet ka ūhhe sure ramatu kir-
jutand, mis temma uskikute kās pūhhaks kirjaks,